

"L'alarma social i

Núria de Gispert és la nova consellera de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Recentment estrenada en el càrrec, s'ha trobat amb el primer sotrac de la seva gestió. El Partit Popular ha recorregut contra la normalització lingüística en aquest àmbit.

És una senyora amb un *pedigree* especial. Té bona fama. El seu pas com a secretària general en els departaments de Justícia i Governació li ha fet guanyar. Ha fet de tècnica assenyada i eficaç. Ara, però, li toca fer de política a primera línia de foc.

—*Fa uns anys, consellera, es definia com a tècnica. Què ha passat perquè hagi saltat a l'arena directament política?*

—Pel meu caràcter sembla que prengui decisions amb molta seguretat, però, la veritat és que me les penso molt. Hi ha passos que et canvien la vida. El meu pas cap a la política ha estat un pas prudent, fruit d'un procés.

—*Prudent i segur?*

—Sí, en canvi, pot semblar sobtat. De tota manera el pas polític, el vaig fer fa temps. Em vaig fer d'Unió Democràtica, en part perquè era el conseller Bassols qui m'havia donat la confiança política, i també perquè, a banda dels precedents familiars, els principis de la democràcia cristiana sempre els he sentit com a propis. El meu perfil no és el de tècnica sinó el d'una persona que a través de la gestió ha arribat a la política.

—*No obstant això, sembla tan segura que no representa que ocupar un nou càrrec li sigui un repte.*

—El pas directe a la gestió política és un repte. És passar a primera línia i, per tant, és un canvi molt important en la meva feina diària. Mai m'havia plantejat ser la primera persona. Penso, però, que aquesta situació ha arribat en un bon moment per mi i per la meva família. N'estic encantada.

—*Com a secretària general estava acostumada a situacions difícils, des dels motins a la Model a les negociacions dels traspassos. Ara, però, ha estat arribar i moldre. El PP, amb el seu recurs contra el català no li ha fet una benvinguda gens càlida.*

—Hi ha afegit una complicació més. Aquest recurs és un pas més del Partit Popular per embolicar la troca. Un mes després que s'hagi so-

lucionat el tema del català a l'ensenyament surt aquest recurs en un àmbit on la llengua és deficitària. La meua impressió és que van obrint es-cletxes per anar atacant.

—*Intenten crear un espai electoral a partir de la crispació?*

—Potser sí. El Partit Popular el que busca és posar Catalunya contra la resta de l'estat. A Catalunya vivim molt tranquils amb una bona convivència. No crec que creïn crispació, espero que el personal de justícia i els magistrats si-

es pot mesurar"

guin sensibles al fet que la llengua catalana és molt deficitària en l'administració de la justícia.

—En aquest àmbit hi ha gent que és més refractària a la normalització que en altres sectors. Això pot radicalitzar posicions?

—Aquest interrogant continua obert. Hi pot haver sectors que vulguin fer creure que només ens preocupem de la normalització lingüística, i això no és cert. Per més confusions que es vulguin crear, el meu missatge és molt clar. El primer dia, en prendre possessió, vaig dir que la

"La Llei no regula que el personal que vingui compleixi el requisit de conèixer la llengua. Tant de bo arribi a ser un requisit. En un futur es podrà reglamentar en el cas del personal que no siguin jutges i magistrats."

CARME PUERTOLAS

meva prioritat seria ser més sensible als problemes de l'administració de la justícia. I, amb aquesta afirmació volia dir fer tant com sigui possible perquè les oficines judicials funcionin i, dins les poques competències que tenim, agilitzar al màxim l'administració de la justícia. Aquesta és la meua feina directa. Ara, no puc oblidar que la llengua del país és prioritària perquè és un signe d'identitat i, per tant, ha de ser present en tots els àmbits.

—L'altre dia el senyor Vidal Quadras, en un debat televisiu, quasi li va fer perdre la paciència.

—Quasi..., però no la vaig perdre, en tinc molta.

—Vidal Quadras és un expert en l'atac. A mi m'agrada parlar, negociar i apropar posicions. En 15 anys la normalització lingüística en l'àmbit judicial ha estat mínima. Quan arribes al món de la justícia la llengua més estesa és el castellà. El senyor Vidal Quadras diu que és així perquè aquesta és la voluntat dels ciutadans. Però això no és cert. A la gent no li agrada gaire anar a un jutjat. Li fa respecte. Aquesta situació fa posar la gent al que digui l'altre. I si l'altre actua en castellà, la predisposició a contestar en aquella llengua és més fàcil que en altres llocs. La gent pensa que si ho fa en castellà l'altre l'entendrà millor, malgrat que ell s'expressi més bé en català. El ciutadà canvia de llengua perquè se sent insegur. Això és el que el personal de justícia ha d'entendre. Ells són servidors públics, en la seva feina serveixen el ciutadà, i, per tant, han de donar facilitats perquè la gent pugui expressar-se en la seva llengua, sigui el català o el castellà. Només així el ciutadà podrà accedir a la justícia en una situació de normalitat. El personal ha d'entendre això i la gent ha de prendre consciència dels seus drets lingüístics.

—En tot això hi ha un tema implícit. Molta gent que treballa en aquest àmbit ve de fora. La regulació del coneixement de la llengua per part dels funcionaris està prevista?

—La Llei no regula que el personal que vingui compleixi el requisit de conèixer la llengua. Tant de bo arribi a ser un requisit. En un futur es podrà reglamentar en el cas del personal que no siguin jutges i magistrats. El PP, en la segona part del recurs, va en contra d'aquells preceptes que poden donar competències a les autonomies que ho tinguin establert. Però primer ha de ser traspassat el personal. Aleshores es podrà desenvolupar la reglamentació d'aquests funcionaris.

—I els jutges i magistrats?

—Això dependrà del Consejo General del Po-

der Judicial, que està molt obert. Això ja era regulat en la Llei Orgànica del 1986, on el català era un mèrit preferent. Però el reglament que desenvolupava aquesta qüestió està en suspens perquè hi van recórrer en contra.

—*Per quan està previst el traspàs del personal?*

—Vull negociar-ho immediatament. Es tracta d'un traspàs molt complex perquè afecta 5.000 persones i s'ha de fer amb calma. El primer pas és negociar amb el Ministeri de Justícia. Però aquí no acaba tot. S'ha de parlar amb totes les parts implicades: sindicats, els vocals del Consejo General del Poder Judicial que tenen assignada la seva funció a Catalunya...

—*Sense aquest traspàs, la seva gestió queda coixa?*

—Sí.

—*Fins ara hem parlat de les competències no traspasades però que han d'arribar. Però li agradaria tenir més competències?*

—Seria més complicat, però ens hauria agradat. Ara celebrem el 500 aniversari del Dret Català. Fa 500 anys, Catalunya tenia una regulació total en tota la normativa: penal, processal, dret públic, dret privat. Ara, hem perdut una part important de les nostres competències legislatives. Ampliar-les, però, és un tema molt difícil en el marc de la Constitució i l'Estatut actuals. El que fem és, a través del grup parlamentari de Madrid, influir el màxim en el redactat de les lleis, incidir en les reformes.

—*La justícia espanyola s'ha polititzat?*

—Aquests casos que han sortit són excepcionals. A la mateixa magistratura no li fa el pes aquestes situacions de protagonisme exagerat. És cert que ha canviat l'estil d'algunes maneres de fer perquè la societat també ha canviat, però el que passa ara és excepcional.

—*Ciprià Ciscar avui mateix tornava a insistir en el tema.*

—Existeix el perill que això passi, però la magistratura té mol clar que no ha de ser així.

—*La reforma del poder judicial és l'assignatura pendent dels 10 anys de Govern socialista?*

—Hi va haver una gran reforma. El que passa és que aquestes reformes han de fer-se a poc a poc. Malgrat que es pensi que s'han de modificar moltes lleis, encara no s'han assimilat moltes de les reformes que s'han fet. L'any 1983, el ministre Ledesma va fer una reforma de la justícia processal en la qual la presó preventiva baixava substancialment. Al cap d'un any el mateix ministre va fer una contrareforma. Això no té sentit. No es pot actuar precipitadament. L'explicació va ser que hi havia un alt grau d'inseguretat ciutadana. La mateixa opinió pública anava contra la reforma. Això va fer que els presos preventius augmentessin a dojo. Ara, aquest debat ha tornat a plantejar-se per a determinats casos.

—*Tan determinats que s'ha estès l'opinió que aquesta qüestió només es discuteix quan afecta persones properes al poder.*

—Fa 12 anys el tema ja es va plantejar. En aquell moment la situació era molt greu perquè la presó preventiva afectava molts presos, arribava quasi a un 45%. Ara hi ha entre un 25% i un 30%. El que és cert és que els jutges, malgrat la contrareforma, han utilitzat amb menys força la presó preventiva que als anys 80. Ara també es parla molt del concepte d'alarma social...

—*L'alarma social es pot mesurar?*

—No, l'alarma social no es pot mesurar, aquest és el problema. En aquest tema, però, no es pot culpabilitzar els jutges, sinó els que proposen les lleis. L'alarma social no és quantificable. És un concepte que fa anys que és en la llei. Ara s'ha utilitzat en diferents ocasions. Però l'alarma social no l'ha de mesurar l'opinió pública ni els mitjans de comunicació, per tant hauria d'estar molt definida.

Una altra pregunta a fer-se és fins quin punt es pot deixar la presó preventiva en mans d'un sol jutge. Només cal mirar l'entorn per veure que molts països es plantegen que aquesta decisió s'obri a les parts, al ministeri fiscal o, fins i tot, a l'Audiència en cas que hi hagi discordança. Un dels projectes presentats pel grup socialista regula aquesta qüestió a partir d'una disposició transitòria. A mi em semblaria millor que es fes amb més claredat en la Llei d'Enjudiciament Criminal.

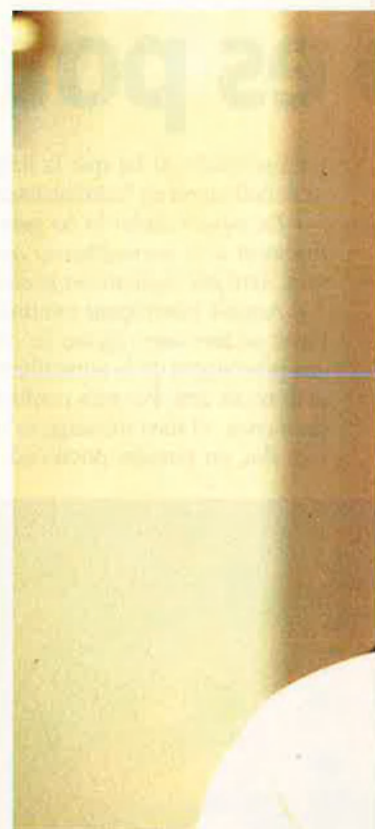
—*Encara que pensi que les coses s'han de fer amb calma, quin és el seu model ideal?*

—Tenim una democràcia molt jove i en molts aspectes hem volgut anar molt de pressa per recuperar el temps perdut. En temes jurídics les reformes han d'anar a poc a poc. Els juristes de tota la vida diuen que les lleis han de durar molt. No es poden canviar les lleis constantment segons què diguin els mitjans de comunicació. Les reformes s'han de fer a partir de la reflexió i, que quedi clar que són necessàries perquè la societat es transforma. S'han de fer amb valentia però sense córrer molt de risc. Tenim molta pressa i poca paciència.

El que tinc clar és que no hem d'inventar res nou. Només cal mirar països molt propers com Alemanya, França o Anglaterra.

—*En la qüestió del jurat que ara és actualitat, quina és la seva posició?*

—Aquest mandat constitucional s'acomplirà ara. S'ha plantejat un model de jurat assumible. El ministre Belloch ha tingut la clarividència de veure que no es pot plantejar un canvi global. La despesa que representarà aquest canvi és important, però és pot fer. Es farà, a través de l'Audiència, que són sales que poden admetre jurats. Si s'hagués fet com en altres països, on qualsevol jurat de primera instrucció pot tenir la figura del jurat, la reforma no s'hauria pogut

"Tenim una democràcia molt jove i en molts aspectes hem volgut anar molt de pressa per recuperar el temps perdut. En temes jurídics les reformes han d'anar a poc a poc. Els juristes de tota la vida diuen que les lleis han de durar molt. No es poden canviar les lleis constantment segons què diguin els mitjans de comunicació."

acomplir, i això sí que hauria anat molt malament.

—*Què en pensa, d'unir Justícia i Governació en un mateix departament com han fet a Madrid?*

—No ho veig.

—*Aquí es va plantejar.*

—Cada quatre anys es planteja. És un tema recurrent que m'agradaria que no ho fos més. No hi he estat mai d'acord. No és bo unificar polítiques tan diferents. Una cosa és seguretat i tot el que significa, és a dir policia, és a dir repressió, i no ens hem d'espantar d'utilitzar aquest nom. I, una altra molt diferent, és justícia. A l'estat espanyol s'ha fet, però això no és normal en altres països.

Les presons no han d'anar a Governació, perquè una feina important d'aquestes institucions és la rehabilitació i, malgrat que això es continués fent, perdria el seu sentit fet des d'un Departament de Governació.

—*I per què es planteja cada quatre anys?*

—Perquè el president té la preocupació que el Govern català sigui el màxim de racional tant pel que fa a la despesa com a la coordinació.

—*Amb vostè és fàcil perdre's pel camí de la reflexió. Permeti'm una pregunta més concreta. Miquel Roca diu que vol treure la presó Model de Barcelona, en canvi vostè no en sembla tan partidària, oi?*

—Això s'ha entès malament i voldria aclarir-ho per sempre. La Model, Wad-Ras i la Trinitat no tenen sentit. Això és una cosa, però la possi-

bilitat de treure-les de Barcelona n'és una altra. No solament estic d'acord amb en Miquel Roca, sinó que hi afegeixo dues presons més. Aquestes presons han de desaparèixer de Barcelona, però en aquesta ciutat ha d'existir una presó de preventius.

—*Aquesta proposta és nova i no té res a veure amb el projecte de la quarta presó?*

—Falten places penitenciàries i, per tant, la quarta presó és necessària. Espero que a final d'any es pugui fer el concurs públic per a construir-la el 1996.

—*La ubicació ja està decidida?*

—La tinc molt buscada.

—*A on?*

—No li ho diré.

—*Ni la comarca?*

—No. Em falta molt poc per fer la proposta definitiva al president.

—*Com a consellera pensa que pot veure desaparèixer la Model.*

—No, només em queda un any. Això és impossible.

—*Si hi continués, li agradaria?*

—Sí.

—*La tiraria a terra?*

—Això és difícil de dir ara, a més no ho hauria de decidir jo. En aquest tema, hi tenen molt a dir l'alcalde de Barcelona i el món judicial.

—*L'altre dia vostè feia unes declaracions en què considerava que s'havia de legislar sobre la parella de fet. Però, fins ara, qui ha posat bastons a la roda en aquest tema és el seu partit, Unió Democràtica.*

—Unió no ha posat bastons a la roda en aquest tema. A més la meua posició tampoc és extremadament progressista. Crec que s'ha de regular perquè la societat ho reclama. Aquesta regulació ha de ser diferent de la de les parelles de dret perquè són situacions diferents que no es poden barrejar. La parella de fet ha pres una decisió que és no casar-se i, per tant, hi ha coses en què no haurà de tenir ni les mateixes obligacions ni els mateixos drets que la parella de dret. Aquesta regulació, l'ha d'aprovar primer el Govern i després el Parlament. El que vull, si hi ha temps, és posar-ho en el paquet de les noves lleis sobre el codi de família.

—*Prudència, seny... Amb quin adjectiu se sent còmoda?*

—Sóc molt exigent amb mi mateixa i amb la gent amb qui treballo. Això és positiu, però també fa que tingui fama de dura. L'exigència està basada en la duresa. Des de la vessant política m'agrada l'adjectiu de prudent. L'autoexigència no ha d'estar renyida amb la prudència ni tampoc amb la capacitat de ser ràpid quan s'han de prendre decisions.

—*Hi ha hagut canvi de govern, però també és un executiu amb una sola dona.*

—A mi m'agradaria estar acompanyada.

Assumpció Maresma Matas